

ИЗХОДНО НИВО ПО БЕЛ ЗА 12. КЛАС

Вариант 1

Прочетете текста и отговорете на въпросите, поставени към него (1. – 4. включително).

Мачу Пикчу, в превод от кечуа „стар връх“, е съвременното име на архитектурен комплекс в южната част на Перу, построен от инките през 15. век. Наричан е още „Изгубеният град на инките“ – според заглавието на книгата, написана от американския историк Хирам Бингъм, открил комплекса за света на 24 юли 1911 г.

Мачу Пикчу е разположен на 80 km северозападно от Куско, на юг от Екватора, на билото на планина с надморска височина 2430 m. Намира се над завой на река Урубамба, която обгражда мястото от три страни. Отвесните урви и стръмните височини предоставят естествена защита.

Градът лежи в седловина и има ясна гледка към двете долини по-долу и почти недостъпна планина отзад, наподобяваща лице на инка, гледащ към небето, а носът му е най-високият връх Хуайна Пикчу („младият връх“). Комплексът разполага със запаси на вода от извори, които не може лесно да се блокират. Хълмовете към града са осеяни с тераси, представляващи допълнителна обработваема земя, както и препятствие за евентуалните изкачващи се нашественици.

За града на инките, който векове наред се е крил от чужди очи високо в джунглата на перуанските Анди, и неговите обитатели няма останали писмени сведения (инките не са имали писменост). Не е ясно и защо са го напуснали – една теория казва, че ги е прогонила епидемия от едра шарка. Смята се, че градът е бил населен, докато испанците превземат Перу през 1532 г. Археологическите разкопки показват, че може би Мачу Пикчу не е бил обикновен град, а курорт или цитадела за елита на инките.

В комплекса има 140 различни конструкции, над 100 каменни стълбища, фонтани, свързани помежду си с канали, и дренажна система, издълбана в скалите. Според археолозите той е бил разделен на три големи сектора: свещен, народен и за аристокрацията. В първия са основните археологически съкровища на града: Интихуана – Слънчевата наблюдателница, до нея – Храмът на слънцето – единственото запазено светилище на главния бог на инките Виракоча и неговия син Инти, а до него – прочутият Храм с трите прозореца, изграден от огромни каменни блокове и наречен така заради трите трапецовидни отвора, Дворецът на Великия жрец с огромен камък в средата, където са се извършвали жертвоприношения...

Наскоро Перу обяви, че ще започне съдебни процедури, за да върне хилядите изнесени от комплекса артефакти. Лима си ги иска обратно, за да бъдат показани на голяма изложба, с която да отбележи 100-годишнината от откриването на Мачу Пикчу – града, влязъл в Списъка на световното културно и природно наследство на ЮНЕСКО през 1983 г.

Из интернет

1. Коя е темата на текста?

- А) Откриването на Мачу Пикчу
- Б) Потомците на Виракоча
- В) Археологически разкопки в Андите
- Г) Изгубеният град на инките в Перу

2. **Кое от посочените твърдения е вярно според информацията от текста?**
- А) На езика кечуа думата „пикчу“ означава „връх“.
 - Б) 100-годишнината от откриването на комплекса Мачу Пикчу е предвидено да се отбележи с изложба, организирана от ЮНЕСКО.
 - В) Великият жрец Инти е почетен с храм с три трапецовидни прозореца, изграден от огромни каменни блокове.
 - Г) През 1911 г. американският историк Хирам Бингъм, плавайки по река Урубамба, открива тайнствен град на инките.
3. **Какво е значението на подчертаната в текста дума *цитадела*?**
- А) охрана, защита
 - Б) извор, фонтан
 - В) крепост, укрепление
 - Г) храм, светилище
4. **Кое от посочените твърдения НЕ е вярно според текста?**
- А) Една от версиите за изоставянето на комплекса Мачу Пикчу е свързана с разпространението на едрата шарка.
 - Б) Страдите и съоръженията в Мачу Пикчу оформят три района – свещен, народен и за аристокрацията.
 - В) На 80 km югозападно от Куско през 15. век инките строят архитектурен комплекс, разположен терасовидно.
 - Г) Слънчевата наблюдателница Интихуана се намира на надморска височина 2430 m и е в непосредствена близост до храма на върховния бог на инките.
5. **В кой от редовете НЕ е допусната правописна грешка?**
- А) християнин, маниак, софиянец
 - Б) нарастна, израстване, зараснал
 - В) нямота, блян, изгорял
 - Г) овладявам, освежавам, овлажнявам
6. **В кое от изреченията е допусната правописна грешка?**
- А) В много краища на страната възрастни хора са станали жертва на безскруполни телефонни измамници.
 - Б) Резултатите от изследване на индийската подправка куркума недвусмислено показват, че при 28% от участниците в експеримента паметта се подобрява.
 - В) В 20-дневен срок от публикуване на обявлението по реда на член 180, алинея 3 от Закона за МВР кандидат-пожарникарите трябва да подадат своите документи.
 - Г) Ако използвате черен пипер на зърна и го смелите на едро непосредствено преди свалянето на ястието от огъня, ще получите много по-добър аромат и незабравим вкус.
7. **В кое от изреченията е допусната пунктуационна грешка?**
- А) В процеса на разграждане на дадено наркотично вещество, в организма започват да се отделят метаболити, които дълго време остават в кръвта, в урината и дори в косата.
 - Б) Ако искате красива златиста коричка на пържолата си, подсушете добре месото, преди да го сложите в тигана.

- В) Прегръдките са израз на подкрепа и емпатия и ни карат да се чувстваме обичани, като ни помагат да потискаме желанието си да запълваме емоционалните празнини в себе си с вкусна, но вредна храна.
- Г) Ханс Еберстарк – австралийски лингвист и преводач, използва свой музикален метод, за да запомня думи и числа.

8. В кое от изреченията НЕ е допусната пунктуационна грешка?

- А) За да извлечете естествените аромати и да подобрите вкуса на черния пипер и кимиона сложете ги в тиган на средна температура, докато пуснат своя аромат.
- Б) Преди да направите зеленчукова супа, запържете всички зеленчуци поотделно със зехтин и чак след това добавете малко вода или бульон.
- В) Лекарите заръчват на пациент, страдащ от амнезия да запомни няколко думи, докато слуша музика и той успява.
- Г) В този ден детето открило грозната и груба истина, че на този свят всички хора се раждат със сърца, но, за съжаление, малцина ги притежават наистина...

9. В кое от изреченията е допусната граматична грешка?

- А) Установено е, че основната причина, поради която стопаните не обръщат внимание на зъбите на своето куче, е защото процесът по миенето им е неприятен за животното.
- Б) Първите президентски избори във Франция са спечелени от племенника на Наполеон Бонапарт – Луи Наполеон Бонапарт, когото никога не познава добре.
- В) Преди хората да полетят в Космоса, важен проблем тревожел американските и съветски учени – дали човешко същество би издържало дълго в безтегловност.
- Г) Режисьорът не допуска журналисти по време на репетициите и с това си спечелва няколко хапливи шаржа по страниците на вестниците.

10. В кое от изреченията НЕ е допусната граматична грешка?

- А) Търсейки решение за облекчаване на непоносимия трафик в Лондон, светофарът се появил на 10 декември 1868 г.
- Б) Новият балетист бързо стана най-добрият в трупата и с това си спечели интереса не само на режисьора, но и на примабалерината.
- В) Развълнуваното момиче разказа пред журналиста за победата си в Сингапур, а учителката му сподели, че усилията винаги се възнаграждат.
- Г) До участие в интервюто, което е вторият етап на конкурса, се допускат кандидатите, чиито резултат от теста е най-малко 30 точки.

11. В кое от изреченията НЕ е допусната лексикална грешка?

- А) Фокусът на науката и медицината е не просто удължаването на човешкия живот, а на неговите пълноценни години.
- Б) Боянската църква е част от средновековен религиозен комплекс, обявен за паметник на културата.
- В) Козметичните фирми разчитат на въздействието на естествени и натурални съставки, които влагат в своите продукти.
- Г) Благодарение на оплакванията на потърпевшите от разбития пътен участък ремонтът на шосето започна по-късно от предвиденото.

12. В кой от редовете фразеологичните словосъчетания са синонимни?

- А) оплитам си кошницата – оплитам в мрежата си
- Б) имам широки пръсти – гледам през пръсти
- В) виря си главата – виря си носа
- Г) вървя през просото – вървя срещу течението

13. От коя творба е откъсът?

Протегнах ръка и доверчиво я оставих в дланите на стареца. Бяха грапави и топли. Той внимателно изтегляше пръст след пръст, опипваше ги в ставите, прегъваше ги леко, измерваше големината им с палец и показалец. Струваше ми се, че ме милва. [...]

После премери пръстите ми, разстоянията от китката до лакътя и от лакътя до рамото. От рамото до брадичката. Накара ме да взема в лявата си ръка летва, намести пръстите ми на нея, сложи единия ѝ край под брадичката ми и изви лакътя навътре...

- А) „Песента на колелетата“
- Б) „Спасова могила“
- В) „Ветрената мелница“
- Г) „Балада за Георг Хених“

14. В кой от редовете и двете произведения са написани от един и същ автор?

- А) „Ветрената мелница“ и „Спасова могила“
- Б) „Вяра“ и „Молитва“
- В) „Колко си хубава!“ и „Две души“
- Г) „Аз искам да те помня все така“ и „Честен кръст“

15. В кой от редовете правилно са свързани героят и произведението?

- А) Боженка – „Аз искам да те помня все така“
- Б) Шакире – „Потомка“
- В) дядо Корчан – „Ветрената мелница“
- Г) Монката – „Балада за Георг Хених“

16. В кой от редовете правилно са свързани произведението и неговият жанр?

- А) „Спасова могила“ – елегия
- Б) „Песента на колелетата“ – роман
- В) „Честен кръст“ – лирическа поема
- Г) „Потомка“ – разказ

17. Поставете правилното заглавие на празното място.

_____ е един от шедьоврите на елегията в българската литература. Творбата съдържа чертите на символистичната естетика – призрачна атмосфера, лишена от битова конкретност, многозначност на внушението, богата метафоричност, характерни за символизма поетизми, музикалност на стиха.

- А) „Посвещение“
- Б) „Аз искам да те помня все така“
- В) „Честен кръст“
- Г) „Две души“

18. В кое произведение посланието се гради чрез мотивите и образите на просяка, детето и „простите“?

- А) „Балада за Георг Хених“
- Б) „Вяра“
- В) „Спасова могила“
- Г) „Молитва“

19. В кой от редовете и трите произведения имат посвещение?

- А) „Потомка“, „Колко си хубава!“, „Балада за Георг Хених“
- Б) „Посвещение“, „Вяра“, „Песента на колелетата“
- В) „Две души“, „Спасова могила“, „Аз искам да те помня все така“
- Г) „Ветрената мелница“, „Молитва“, „Честен кръст“

20. С кое Ботево стихотворение цитатът от „Вяра“ оформя междутекстова връзка по темата за любовта и омразата?

*С живота сме в разпра,
но ти не разбирай,
че мразя живота.*

*Напротив, напротив! –
Дори да умирам,
живота със грубите
лапи челични
аз пак ще обичам!
Аз пак ще обичам!*

- А) „На прощаване в 1868 г.“
- Б) „Борба“
- В) „До моето първо либе“
- Г) „Хаджи Димитър“

21. Отговорете с 3 – 4 изречения на въпроса: Как е разработен мотивът за раздвоението в Яворовото стихотворение „Две души“?.

ЛИСТ С ВЕРНИТЕ ОТГОВОРИ за
изходното ниво по БЕЛ за 12. клас
Вариант 1

1.	А	Б	В	×
2.	×	Б	В	Г
3.	А	Б	×	Г
4.	А	Б	×	Г
5.	А	Б	В	×
6.	×	Б	В	Г
7.	×	Б	В	Г
8.	А	×	В	Г
9.	А	Б	×	Г
10.	А	Б	×	Г
11.	А	×	В	Г
12.	А	Б	×	Г
13.	А	Б	В	×
14.	×	Б	В	Г
15.	А	Б	×	Г
16.	А	Б	×	Г
17.	А	×	В	Г
18.	А	Б	В	×
19.	×	Б	В	Г
20.	×	Б	В	Г

- Този лист е за учителя – направете си шаблон за проверка, като копирате листа и изрежете с макетно ножче кутийката с кръстчето, което показва верния отговор. Така много лесно ще проверите теста, след като сте снимали листа за отговори от предната страница и сте го раздали на учениците за попълване.

Максималният брой точки от изходното ниво е 25 точки – 20 от теста (по 1 точка за всеки верен отговор) и 5 точки от свободния отговор.

Скала за оценяване

<i>Брой точки</i>	<i>Оценка</i>
25 – 21	Отличен
20 – 16	Много добър
15 – 11	Добър
10 – 8	Среден
Под 8	Слаб

Примерен отговор на 21. въпрос: В Яворовото стихотворение „Две души“ лирическият герой изразява драмата на модерния човек, в чиято душа съществуват едновременно различни природи на етиката и културата, поради което той изживява страдалчески техните противоположности. Мотивът за раздвоението в „Две души“ е изцяло изграден от антитезите ангел – демон, всекидневно – отвъдно; успоредно с тях обаче се развива и процесът на удвояване на противоположностите – „душата на ангел и демон“, „те пламъци дишат“ – и в това удвояване тяхната антитеза остава само на образно равнище, но пък изпълва докрай страдалческото съзнание на модерния човек и го лишава от способността да направи житейски избор.